

IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana,
Dalmatinova ulica 11. —
Poštni predal št. 115. — Naroč-
nina na mesec 4 Din, četrt leta
12 Din, pol leta 24 in na leto
48 Din. — Za inozemstvo na
mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Leto I.

V Ljubljani, dne 24. novembra 1934

Štev. 39.

Več jasnosti

Na našem prvem kongresu bomo izrekli odločno besedo o vseh aktualnih vprašanjih, ki teže narod in državo

Mislim, da mi nihče ne bo oporekal, da so sedanje dni socialna vprašanja najtežja med vsemi problemi. Obrnimo stvar, kakorkoli hočemo, vedno se bomo našli pred neizbežno aktualnostjo reševanja socialnih problemov. Te stvarnosti ni mogoče zanikati, še manj pa pomagati, če jo postavimo v vrsto drugorazredne vrednosti. Taka rešitev stvar samo komplicira in tako ustvarja nepotrebne prekucije, ki nikomur ne koristijo. Radi vedno večjega nasprotja med delom in kapitalom so se najboljši med dobrimi v bližnji preteklosti in sedanjosti posvetili temu problemu. Toda kako oni opazujejo vso to socialno, gospodarsko in politično anarhijo z različnih vidikov, spoznavamo v tem, da prinašajo za isti problem različne rešitve, ki pa se skoro v nobenem slučaju ne dopolnjujejo.

Tako smo dobili že v 19. stoletju novo znanost, ki je z znanstvene strani gledala, da nekako uravnoteži kričeča nasprotstva med delodajalci in delojemalci. Že tedaj so vsi gospodarski in socialno-politični strokovnjaki prišli do pravilne diagnoze, da baš v večnem trenju teh dveh faktorjev leži klica vseh gospodarskih katastrof, ki pa niso nič drugega, kakor sigurne predznake za neizogibna vrenja na političnem področju. To pomeni, da je nepravilna meza, ukradena nad vrednost izvršenega dela delav-

skih rok, kriva vsega, kar nam skuša onemogočiti miren razvoj življenja.

Zavedajoč se, kako je rešitev tega aktualnega problema nujna in neizogibna, posvečajo politične stranke temu vprašanju največjo pozornost. Dober in sodoben socialno-političen program nudi stranki sigurno jamstvo, da ji bodo široke množice naroda zapale mandat ter ji tako nudile priložnost, da svojo obljubo tudi izpolni. Da to moje mnenje ni neosnovano in tudi ne pretirano, nam daje bližnja preteklost dovolj dokazov.

Na kongresu Narodne stranke se bodo obravnavali vsi, v življenje našega ljudstva posegajoči problemi; tako tudi socialno-politični program stranke. S svoje strani želim in mislim, da se bodo tej moji želji pridružili vsi borbaši, da se temu delu programa posvetijo naše najboljše moči in pažnja vseh naprednih elementov jugoslovanskega delovnega ljudstva. Kot mlada stranka, ustanovljena v najtežjih trenutkih našega naroda, se moramo zavedati svoje dolžnosti do ljudstva in zgodovine ter temu primerno voditi našo borbo. Kongresisti morajo biti prepričani, da bo z uspešno rešitvijo socialno-političnih problemov odstranjenih z dnevnega reda 99% vzrokov, ki davijo naše delovno ljudstvo.

Št.

Za svetovni mir

Pred nekaj dnevi, 11. novembra t. l., smo praznovali 16. obletnico prenehanja sovražnosti na zapadnem bojišču. Pacifisti in pristaši mednarodnega bratstva vseh dežel sveta so si izbrali ta pomembni dan za propagando miru in strpljivega sožitja vsega človeštva. Na vsakoletno obletnico dneva, ko so prenehali grmeti topovi in krvavih poljanah, ko je utihnilo zlokobno regljanje strojnih pušk in ko je bilo iz rok smrti iztrgano strašno sredstvo moderne kemije in tehnike, naj bi se z javno besedo, tiskom in sploh z vsemi modernimi propagandnimi sredstvi demonstriralo proti vsaki vojni. Ob tej priliki naj bi se ljudstvu jasno predložile vse grozote ter nesmiselnosti minule in sploh vsake vojne. S tem naj bi se človeštvo oddolžilo milijonskim žrtvam krave vojne; tako bi se omilile kletve nesrečnih žrtev, s katerimi so v smrtni agoniji preklinjale vse človeštvo ob spoznanju, da je njihovo življenje uničeno zaradi koristi poedincev in raznih temnih sil, nikakor pa ne v boju za svobodo in napredek domovine! Mnogoštevilne so mednarodne institucije, ki so obsodi-

narodne znosne odnose, ko se na vseh koncih in krajih sveta čuje žvenket orožja, se moramo vsi prepričani poborniki miru poprijeti z vso energijo apostolskega dela za mir in bratstvo med narodi. Z vsem svojim delom oznanjujmo ljudem, svojim bratom brez razlike na raso in vero, da nam samo mir prinaša srečo, napredek in blagostanje.

Ogromne so zapreke, s katerimi se nam bo skušalo onemogočiti delo za skupno dobrobit. Toda še večja mora biti naša energija, naš elan. Ne sme nas biti strah raznih mogočnih koncernov in njihovih eksponentov. Krupp, Škoda, Wickers in vsi drugi vojni dobavitelji nimajo nobene pravice, da radi prosperitete svoje industrije vržejo človeštvo v nov kaos in pogin. Naša dolžnost je, da onemogočimo delo onim, ki hočejo ustvariti rasistično-šovinistični tip naroda, razbiti moramo sugerirano iluzijo, da so priprave na vojno najboljša garancija za mir. Mir pod orožjem ni mir, to je latentna kriza miru, ki onesposablja narodno gospodarstvo in vpliva destruktivno na življenje ljudstva.

Letošnji 11. november v veliki meri ni služil svoji svrhi. V veliki večini evropskih držav je bilo ljudstvu onemogočeno, da dá duška svojemu protivojnemu razpoloženju. In to celo v onih državah, ki si lastijo monopol na mir in na vse, kar je z njim v zvezi.

Tako je dnevni tisk poročal: Na dan miru je skušalo v Parizu prirediti 28 organizacij bivših vojakov protivojne demonstracije. Ker niso imeli policijskega dovoljenja za obhod, se je šele ojačeni policiji posrečilo, da jih razžene. Brez komentarja!

V konservativni in puritanski Angliji so dan miru praznovali s tem, da so tovarne orožja obratovale s polno paro. Pravijo, da jim je orožje potrebno za neki ekspedicijski korpus v neznano državo, seveda v svrhu varovanja miru. Čudna ironija. Kakor da ubijanje nedolžnih ljudi v tujini služi ideji miru in pravice.

Kako pa se je dan miru obhajal v Italiji in Nemčiji ter drugih »miroljubnih« državah, je boljše, da sploh ne pišemo. Iz vsega tega sledi, da je ideja miru na zatonu. Sentimentalni privid večnega miru se je razblinil v prazen nič. Evropska »fata morgana« je izginila. Vendar kljub vsem grozečim pojavom ne smemo biti malodušni; vedeti moramo, da široke ljudske množice niso željne samomora. One so proti vsaki avanturistični politiki, ki bi se vodila na njihov račun in proti njihovemu, življenja željnemu instinktu. To spoznanje naj nas vzpodbuja in hrabri, da vse svoje sposobnosti postavimo v službo miru. Ni dovolj, da nam samo en dan v letu služi za propagando miru; vloga 11. novembra moramo raztegniti na vse leto in delati zanj s podvojeno energijo.

Vse delo za mir, danes in v bodoče, naj spremlja mogočno geslo:

»Proč z vojno, živel mir!«

J. L.:

Nekaj resnih gospodarskih besed

Če hočemo dobro gospodariti, si tudi najtrpkejše resnice ne smemo prikrivati

Svoja obširna izvajanja o gospodarski sanaciji sem moral predložiti Trgovski zbornici, ker se hoče tam sklicati odbor gospodarstvenikov, ki naj bi se zedinili na soglasen sklep, ki bi se predložil zbornici kot izraz o potrebi ukrepov specialno za Slovenijo.

Zato pa hočem tu kratko omeniti, v kakem pravcu si zamišljam to postopanje.

1. DRŽAVNO GOSPODARSTVO

Torej kaj storiti? To, kar bi vsak razumen gospodar naredil. Ves državni aparat je poenostaviti v prav vseh njegovih pododdelkih, da se zmanjšajo izdatki do skrajne meje, brez ozira na to, kako in kaj bo z ogromnim uradnim strojem. Tukaj sila kola lomi. Ustaviti pa se ji sedanjí ustroj ne more.

Tudi vsa sredstva so že izmogana, da od te strani ni mogoče pričakovati, da bi se z neusmi-

ljenim davčnim vijakom dalo iz gospodarskih krogov še kaj iztisniti, ker se danes ne more pri večini obratov uspeh tako ustvariti, da bi ti obrati mogli iz svojih skromnih dohodkov konstruirati dobičke. Skoraj se mora reči, da večina nima nikakega dobička pri svojem delu, marveč da se le zaloge praznijo, torej se izdaja kapital, ne pa njegov dohod.

Nasvetovati bi bilo sledeči postopek: Če naj se bolniku — pomaga, mora zdravnik biti na jasnem, da je prva njegova naloga, spoznati bolezen in vzroke te bolezni. Ni pa misliti, da bi se našel zdravnik, ki vse te bolezni in njihove vzroke pozna; zato se mora omejiti na zdravljenje one bolezni, katero obvladuje in v kateri je že deloval bodisi z uspehom bodisi z neuspehom. Pri slednjem pa mora vedeti, zakaj je delal z negativnim uspehom. Treba je torej misliti na mnogo

Zadnja navodila kongresistom

RAVNAJTE SE TOČNO PO SPODNJIH NAVODILIH:

Od domače odhodne postaje do Zagreba kupi vsak udeleženec kongresa pri postajni blagajni RUMENO ŽELEZNIŠKO LEGITIMACIJO (obrazec K-13) in CEL VOZNI LISTEK DO ZAGREBA. S to potrjeno legitimacijo in tem voznim listkom, ki ga pa ne smete nikjer oddati, boste imeli nato brezplačen povratek od Zagreba domov. Od doma do Zagreba in nazaj domov je torej odobrena polovična voznina, od Zagreba do Beograda in nazaj do Zagreba pa četrtinska.

Kdor še ni plačal voznine za posebni vlak, bo denar izročil vodstvu kongresne skupine v vlaku. Naši vagoni bodo posebej označeni. Četrtinska vozna ugodnost velja samo za določeni posebni vlak.

Polovična vozna ugodnost pa velja za povratek do vključno torka, dne 27. novembra do polnoči.

Udeleženci s četrtinsko voznino se drugih vlakov ne morejo posluževati.

Iz Ljubljane odpotujemo v soboto 24. novembra s potniškim vlakom ob 18.25 uri. Med potjo se nam pridružijo ostali udeleženci. Iz Zagreba nadaljujemo vožnjo s posebnim vlakom, ki odide ob 20.30 uri in homo v Beogradu okrog 7. ure zjutraj v nedeljo.

Udeleženci iz vzhodnih krajev Štajerske, ki bodo potovali po svojih progah v Zagreb, se snidejo z nami na zagrebškem kolodvoru.

Značke (trobojke z napisom: »Borba«) dobe udeleženci kongresa med vožnjo v vlaku.

Pooblastila so že prispela in jih dobe udeleženci v vlaku oziroma po prihodu vlaka v Beograd.

Za BREZPLAČNA PRENOČIŠČA za revne člane je v Beogradu poskrbljeno, enako tudi za CENENO PREHRANO po 9 do 10 Din za kosilo in večerjo.

Iz Beograda se bo vračal posebni vlak V PONEDELJEK 26. NOVEMBRA zvečer ob 21.45 uri in bo prispel v Zagreb v torek zjutraj ob 4.55 uri, tako da bodo imeli vsi udeleženci iz Slovenije takojšnjo zvezo na potniški prvi jutranji vlak proti Zidanemu mostu, Ljubljani in Mariboru.

UDELEŽBA NA KONGRESU JE VELEVAŽNA ZA VSA KOGAR!

ODLOČAJTE SAMI O SVOJI USODI!

zdravnikov, ki bi bili specialisti v oni »bolezni« ali stroki, katero hočejo ozdraviti.

Za vse oddelke državne uprave je pozvati specialiste, da preiskujejo stroko in nasvetujejo zdravilo. Vse to pa mora imeti kako silo, da se strokovnjak z interesom oprime dela in zdravljenja. Razpiše naj se tekma in visoke nagrade za najboljše predloge, ki bi jih imeli presojati priznani upravni in pa gospodarski strokovnjaki.

Ko bi bili zbrani vsi elaborati vseh oddelkov in presojeni po strokovnjakih, bi se nabralo ogromno gradivo, katero bi bilo treba preštudirati v smislu prvotno načrtane naloge **najskrajnejšega štedenja**. Ker posegajo omenjeni oddelki drug v drugega, je urediti ta spoj v smislu poenostavljenja, ne oziraje se na to, kaj sedaj obstoji. Če je sedaj kaj priznano dobrega, se bo tekmovalac rad posluževal dobrih strani. Če pa teh dobrih strani ne bo našel, mora tudi iti popolnoma preko dosedanjih običajev in delovanj.

Drugi oddelek je približno enak postopek pri vseh pridobitnih državnih pokretnih. Letni računi tega pokreta žalibog kažejo negativne uspehe, ker uprava ni kos svoji nalogi, ker se tudi ne more prosto gibati za doseg uspehov, akoravno je prepričana, da je njeno primorano postopanje škodljivo. Tam, kjer privatnik dosega lepe uspehe, od katerih more država plačevati predpisane davke — se okorni državni upravi nikakor ne posreči doseči pozitivnih uspehov. Za primer naj bi služilo gospodarjenje z državnimi gozdovi. Od 3 in pol milijonov hektarjev državnih gozdov Jugoslavija ne plačuje nikakih zemljiških davkov, pa kljub temu ne more kriti svojih, s tem gospodarstvom združenih izdatkov. Isto se pojavlja pri rudarstvu, pri kmetijstvu, pri železnicah itd., itd.

Če bi se omenjenim organizacijam posrečilo dobiti pozitivne rezultate, bi se stroški uprave znižali v taki meri, da bi ob pametnem in skrbnem postopanju državne uprave tudi privatnik mogel doseči tolikanj uspehov, da bi mogel v redu plačevati primerne državne in druge davke.

V tesni zvezi z navedenim postopkom je tudi **denarstvo**. Vsi vemo, da brez tekočih denarnih sredstev, bodisi v katerikoli obliki, nobena država živeti ne more; kajti primitivno gospodarstvo pračloveka se ne bo povrnilo in tudi bi ta pračlovek ne potreboval nobene države.

Denarstvo je silno enostaven problem, ki pa ne pripušča nikakih skokov, ki bi se odstranjevali od resnice in od bistva denarstva.

Ali je izmenjevalno prometno gospodarstvo pravo ali ne, se da prerekati. Tudi gotovinsko gospodarstvo pri izmenjavi se zagovarja in v velikem delu naše države trdovratno neguje, mor-

da opravičeno. Kreditno denarno gospodarstvo, katero je v krajih bivše Srbije skoraj nepoznano, v novo uedinjenih delih pa v **prevelikem razmahu** in le ob **trajni gospodarski konjunkturi deloma opravičljivo**, ne more biti ljudski ideal, ker se ob krizah v ogromnih izgubah pokaže in **lahko pogoltne vse gospodarske uspehe konjunktorne dobe**.

Vse slabe izkušnje med svetovno vojno, ko je vrednost kro- ne padla na eno petdesetino vrednosti odnosno na nič, naših denarnih gospodarstev niso spame- tovale, da bi z vsvo energijo delali na nemoteno trajnost vrednosti denarja, vsled česar je skoro ves svet začel kolebati in se je to stanje obneslo le denarnim spekulantom. Vseh 26 evropskih držav razpolaga s 30 valutami in nihče ne more vedeti, kolike vrednosti bo izkupiček prodaje materialnih predmetov ob **zapadlosti faktur**, ki se razteza od 1—3 mesecev eventualno tudi dalje.

Edina rešitev iz teh denarnih nepravil, naj že ima denar zlato ali srebrno podlago ali celo sloni le na državnem diktatu, je možna z ustanovitvijo **evropske** odnosno še bolj svetovne valute v popolnem zlatega kritja in ob jamstvu vseh držav.

Kar pa bi moglo ozdraviti za bodičnost razne denarne zavode, je pa **potrebno določilo, da noben denarni zavod, ki sloni na vlogah varčevalcev, ne bi smel dajati niti enega dolgoročnega posojila**, če nima zavod v svojem premoženju svojega razpoložljivega denarja, odnosno takih vrednosti, ki dajejo vlagateljem zagotovilo odnosno sigurnost, da **denarni zavod ne bo prosto razpolagal brez pristanka vseh vlagateljev** odnosno v posameznih slučajih s **pristankom določenega vlagatelja**, ki se za določeno dobo trajanja posojila določenim strankam **odreče zahtevi po vrnitvi njegove vloge pri denarnem zavodu**.

Poleg denarstva kot bistvenega dela gospodarjenja tako države same, kakor posameznika, je pa bistveni činitelj **prosti razmah kapitala**. Popolnoma razumljiv je pokret nižjega ljudstva, ki na svoji koži prvo čuti nevarni razmah kapitala, ker ga **spravljajo ob njegov vsakdanji kruh in mu ne da nikakega nadomestila** zanj.

Kadar se pa ta razmah uveljavlja v državah, v katerih se pojavljajo krize, je sveta **dolžnost vsake države, da napravi konec takemu razmahu**, ker v tem primeru trpi ne le nižje delavno ljudstvo, marveč tudi delodajalci, ki so vsled razmaha zlasti tu- jega kapitala v nevarnosti za svoj obstanek in delo.

Toraj mora biti **dolžnost vseh odločujočih činiteljev v državi, da se z vsemi silami in ukrepi upro prostemu razmahu kapitala**, ker ima država dolžnost, da skrbi z vsemi mogočimi sredstvi za **obstoje svojih državljanov**, ker si- cer država izgubi pravico do ob- stoja.

Posaarie

Vedno živahnije postaja okoli posaarskega glasovanja, čim bli- že prihaja 13. januar 1935. V Ri- mu so se nedavno sešli člani od- bora trojice Društva narodov, da predurijo že izdane in še po- trebne ukrepe in predloge za predstoječo obravnavo posaar- skega vprašanja na zborovanju Društva narodov. Njihova nalo- ga nikakor ni lahka v očigled agitaciji narodnih socialistov v Posaarju, ki so vrhu vsega med posaarskim ljudstvom raztrosili vest, da bo enostavna zasedba glasovalnega ozemlja od strani rajha rešila vprašanje. Francija je odgovorila na to grožnjo tako, da je postavila ob mejo svoje vojaške čete, na kar so v rajhu protestirali, istočasno pa ukinili vse narodno-socialistične nastope, parade, uniforme in grožnje v Po- saarju. V posaarski pokrajini je postalo mirnejše in angleški zua- nanji minister je par dni za tem govoril o zadoščenju Angliji in predsedniku glasovalnega ozem- lja Knoxu, ki je angleški držav- ljan. S tem pa seveda še ni reše- no posaarsko vprašanje samo.

Kako je dejansko s posaarskim ljudstvom? Narodni socializem ima v Posaarju manjšino prista- sev, v manjšini je tudi skupina, ki brezpogojno zagovarja posaar- sko politično samostojnost. Med tema dvema manjšinama pa je tretja in to je največja skupina neodločenih, omahljivcev. Ti niso ne za samostojnost Posaarja in ne za povratek k Nemčiji, dokler ondi grozi hitlerjanska pest. Za priključitev k Franciji sploh ni propagande. Pač pa hitijo sedaj hitlerjanci popravljati svoje na- pake, pregovarjajo in prigovar- jajo, prepričujejo in silijo s taj- nim nasiljem, da se omahljivci odločijo za Hitlerjevo Nemčijo.

Od mnogih strani v Posaarju je zato prišla nedavno pobuda, naj se na ljubo velikemu številu omahljivih, ki se ne morejo od- ločiti ne za in ne proti Nemčiji, ustvari tretja možnost glasova- nja, ki bo nekak izhod: Društvo narodov naj izjavi, da bo sma- tralo glasovanje za samostojnost Posaarja veljavno samo do časa, ko izgine v Nemčiji narodni so- cializem.

Upokojenci in politika

V svoji letošnji prvooktober- ski številki je objavilo glasilo državnih nameščencev in upoko- jencev »Naš glas«, ki izhaja v Ljubljani, po svojem sarajev- skem tovarišu »Glasniku penzio- nera« naslednji zanimivi članek, ki ga zaradi njegove odkritosrč- nosti in poštenosti ponatisku- jemo:

»Z našim uvodnikom »Prva in najsvetejša dolžnost upokojen- cev« smo pokazali, kako neraz- družljivo je življenje upokojen- cev zvezano z življenjem in na- predkom države. S temi ugo- vitvami nismo rekli, da se odre- kamo vmešavanja v parlamen- tarne življenje naroda, iz kate- rega se rodi državna oblast, ki bi mogla — če ne bi bila dobra — škodovati državi, narodu in upokojencem. Upokojenci so med prvimi državljani poklicani, da kot najzvestejši sinovi narodne države s peresom in z besedo ži- vo posegajo v parlamentarni raz- voj državnega življenja. Upoko- jenci kot bivši nosilci izvršilne- ga oblastva so opazali mnogokrat napake nekih mogočnih ljudi na odločujočih položajih, zaradi ka- terih je korist naroda in drža- ve trpela škodo, kakor to doka- zuje tudi nedavna afera sarajev- skega agrarja, in so morali, ker jih je vezala službena disciplina, zapirati poti pred slabimi de- jani mnogih — zlasti politično- strankarskih mogočnejšev. Z upo- kojitvijo smo dobili najširšo ustavno državljansko neodvis- nost in svobodo. Spričo te svobe- de ne smemo zanemariti svojih ustavnih pravic glede volitev na- rodnih poslancev, banskih svet- nikov in mestnih zastopnikov, ki odločajo o splošni narodni blagi- nji in varnosti narodne države.

Nas je veliko število, zlasti v mestih in trgih in če bi bili or- ganizirani s čvrsto tovariško so- lidarnostjo, bi se vsi poslanski kandidati potrudili do naših or- ganizacij, da dobe zaupanje od ljudi, ki jim ni mogoče lojalno- sti osporavati z nikakršnimi pro- tidržavnimi tendencijami, ker je — kakor smo rekli — sreča dr- žave in upokojencev tesno pove- zana, kakor siamski dvojčki, ka- terih kirurgov nož ne more raz- dvojiti brez nevarnosti za oba.

Kandidati, ki bi prišli do upoko- jencev, bi morali nuditi jamstvo, da mimo državnih in splošnih in- teresov ne bodo zanemarili niti koristi zaslužnega stanu upoko- jencev.

Krepke in disciplinirane or- ganizacije bi mogle vprašati pri- glašene kandidate — ki so že bili

narodni poslanci — kako so se zavzemali, da ne bi prišlo do od- prave stalnosti v službi, do re- dukcij brez krivde in pred od- služenimi polnimi leti, ki so pred- pisana z zakonom, do zniževanja in upokojenskih prejemkov, gmočnega zastopljanja starih upokojencev za mlajšimi, do iz- ključitve sposobnih in zanesljivi- vih upokojenskih delavskih sil iz honorarne državne službe in do obremenjevanja državnega pro- računa s pokojninami za mlade in zdrave delavne sile. Kandida- ti, ki ne bi mogli najti opravičila za vse te nezgode, ki so zadele upokojence, ne bi mogli računati na zaupanje upokojencev.

Upokojenci bi se morali nasloniti na tiste državotvorne stranke, ki imajo na svojem pra- poru zares zapisan socialen po- vzdig splošnega narodnega bla- gostanja in iztrebitev vsega, kar ni utemeljeno v pravičnosti.

V gospodarskih vprašanjih banov in občin, kjer se zbirajo vsi poglavitni pogoji za ožje lo- kalno življenje, katero otežkoča- jo previsoke posredne in nepo- sredne samoupravne davščine, bi bila dolžnost upokojencev hkrati z aktivnimi uslužbenci, da se volitev samostojno udeležujejo zlasti s kandidati, ki bi v samo- upravnih telesih zastopali koristi — ne prekupcev — temveč pro- izvajalcev in konzumentov.

Za izvedbo navedenih nalog je treba med nami globokega in ši- rokega smisla za disciplinarno življenje organizacij, iz katerih bi izviralo pravilno delovanje in ljubezen do naše lepe domovine, do časti in sile države, ki po vseh ozirih napreduje, kadar so v nji vsi stanovi zadovoljni.

Srednjeevropski agrarni blok

Kako gleda nanj Češkoslovaška, ki je živo zainteresirana na okrepitvi srednje- evropskega poljedelstva

V proračunski komisiji češko- slovaškega parlamenta je imel **kmetijski minister g. dr. Milan Hodža** velik govor o poljedelskih problemih srednje Evrope in o načrtovanem gospodarstvu vobče. Minister g. dr. Hodža je postavil vprašanje, kako bi se dali ožive- ti **vzajemni gospodarski stiki med državami srednje Evrope**. Treba se je zavedati, da je srednja Ev- ropa brez Avstrije in Češkoslo- vaške kakih 60 do 80 % **agrarna**. Če v normalnih razmerah, še prej, preden je izbruhnila sve- tova kriza, je srednjeevropski poljedelec (balkanski in poljski) kupoval na leto približno za 17 milijonov dolarjev industrijskih izdelkov. Minister misli, da danes srednjeevropski poljedelec ne kupuje povprečno niti za en dol- lar industrijskih izdelkov na le- to. Kupna moč marsikaterega kmeta je torej padla skoraj na ničlo. Če delamo na okrepitvi srednjeevropskega poljedelstva, pomeni to, da mu želimo vrniti njegovo nekdanjo kupno moč in da želimo sanirati konzumenta industrije, specialno češkoslova- ške industrije.

Za sanacijo srednjeevropske- ga poljedelstva je zelo važno, ka- ko vpostaviti potrebne stike med srednjeevropskim poljedelstvom in zapadnoevropskimi tržišči. Srednja Evropa dolguje zapadni Evropi 180 milijard. Tega dolga ni mogoče vrniti v gotovini, tem- več le s povečanjem svojega iz- voza. Minister je mnenja, da je treba podpirati vsako težnjo, ki gre za tem, da ponovno oživi agrarni blok srednjeevropskih

držav, ki v zadnjem času več ne deluje. Apelira na vse činitelje tega bloka, da posvetijo ves svoj trud velikemu regionalnemu spo- razumu po točno izdelanem de- lovnem programu, ki bi kulmi- niral na vpostavitvi trgovinsko- političnih odnošajev z zapadno Evropo.

Če bi srednjeevropske države svoje poljedelske presežke pla- sirale na zahodnih tržiščih, bi ostalo na teh še vedno dovolj pro- stora za uvoz pridelkov iz prek- morskih dežel. Uvoz iz prek- morskih dežel v Evropo znaša na leto okrog 100 milijonov metr- skih stotov, dočim se cenijo sred- njeevropski presežki največ na 15 do 20 milijonov metrskih sto- tov.

Glede žitnega monopola in odnošajev z Jugoslavijo je mini- ster g. dr. Hodža izjavil, da nu- di žitni monopol velike ugodno- sti tudi za trgovinsko-politične odnošaje s tujino. Kot primer je navedel odnošaje med Češkoslo- vaško in Jugoslavijo. Letos je ku- pila Češkoslovaška v Jugoslaviji 6000 vagonov žita, dočim si je ostalih 4000 zagotovila. Od tega je bilo doslej uvoženih že 3500 vagonov. »Pomislite,« je rekel minister g. dr. Hodža, »če bi se bilo katerikoli leto prej že takoj po končani žetvi uvozilo v Če- škoslovaško toliko tuje pšenice, kakšno razburjenje bi bilo nasto- lo v kmetijskih krogih, ki bi po- vsem upravičeno nastopili proti takim ukrepom, ker bi se bali pri- tiska na cene svojih poljedelskih pridelkov.«

Dnevni red

prvega državnega kongresa Jugoslovanske narodne stranke, ki bo v Beogradu v nedeljo, dne 25. novembra 1934., je naslednji:

1. Otvoritev kongresa.
2. Volitev verifikacijskega odbora.
3. Volitev odbora za proučevanje strankinega programa.
4. Volitev odbora za proučevanje strankinih statotov.
5. Poročilo Glavnega odbora.
6. Poročilo Poslanskega kluba.
7. Poročila posameznih delegatov.
8. Razprava in sprejem strankinega programa.
9. Razprava in sprejem strankinih statotov.
10. Volitev članov Glavnega odbora.

Naš kongres bo dne 25. novembra 1934.

Udeležite se ga vsi!

Nemčija v očeh Društva narodov

Ali želi Ženeva še sodelovanje Nemčije oziroma ali ji je to potrebno?

Nemška diplomacija, sicer težka, okorna, in počasna, je razvila tokrat nenavadno živahno delavnost. Zaenkrat še ne moremo govoriti z gotovostjo o rezultatih te delavnosti, ker je diplomatska akcija nemške vlade šele na začetku, vendar pa moremo objektivno trditi, da so prvi poskusi nemške diplomacije propadli na vsej črti. V prvi vrsti je propadel poskus, da se vrnitev Nemčije v Ženevo proda oziroma kupi za ceno saarskega področja in koncesij Nemčiji glede oboroževanja. Nemška diplomacija je dosegla konkretno le to, da je bila še pravočasno odkrita njena diplomatska igra slepomišenja, kateri pa niso podlegli niti v Londonu niti v Rimu niti v Parizu. In morda le še okoliščino, da se v Ženevi zopet govori o možnosti vrnitve Nemčije v društvo narodov in na razorožitveno konferenco.

Nemška vlada je dala Ženevi bučno odpoved v mesecu oktobru leta 1933., tako, da ima še skoraj leto dni časa za razmišljanje, ali naj se vrne k sodelovanju z Društvom narodov ali pa naj se bori proti ženevski instituciji mednarodnega miru. Gesta nemške vlade je bila načelna napaka, ki je veljala Nemčijo že lansko leto stokratne težke žrtve; bega Nemčije iz Ženeve ne moremo smatrati za mojstrsko delo kancelarja Adolfa Hitlerja, pa čeprav bi tudi skušali upoštevati vpliv vsiljenega »ljudskega glasovanja« v Nemčiji glede Hitlerjeve zunanje politike na nemško prebivalstvo. Dovolj je, da opozorimo na izgube, ki jih je Nemčija utrpela pri reševanju saarskega problema v Ženevi s tem, da ni bila zastopana niti v svetu niti na sejah drugih organov Društva narodov. Razen tega pomeni vsak nadaljnji diplomatski sestanek v Ženevi brez Hitlerjevega delegata za Nemčijo neizmerno izgubo, ki se poudarja v razvoju vse evropske politike.

V Ženevi namreč razumevajo pripravljenost nemške vlade k vrnitvi v Društvo narodov, vendar so pa vse vlade in vsi pripadniki Društva narodov odločno proti temu, da bi se Nemčiji dovolilo, da bi pričela s svojo vrnitvijo v Društvo narodov izvajati celo akcijo političnega izsiljevanja. Kakor je namreč postalo jasno, kakšno nalogo je imel gospod Ribbentrop na svojih potovanjih po Evropi, enako je bilo to sporočeno javnosti na različne načine, vendar pa vse uradno. Nemčiji so vrata v Ženevo stalno odprta, vendar ji nihče ne bo prav nikakor pomagal pri vračanju skozi ta vrata, ki jih je nemška delegacija ob priliki svojega lanskega odhoda tako hrupno zaloputnila. Izvzemši morda ono enakopravnost, na katero morejo — razume se — pretendirati vsi člani Društva narodov: pripravljenost in voljo za ohranitev mednarodnih obveznosti.

Nemčija pa seveda želi povsem nasprotno stvar. Gospod Ribbentrop bi bil moral v prvi vrsti sondirati teren v Londonu, da bi izvedel, kaj bi rekla angleška vlada, če bi nemška vlada po mirni rešitvi saarskega problema

ljo, naj bi se Nemčija vrnila v društvo narodov. Zato bi morali v Berlinu že končno uvideti, da bi morala v sedanjem položaju Nemčija prej nekaj ponuditi, če želi vrniti se v Ženevo, in sicer predvsem mir, pomirjenje in solidno postopanje z manjšinami, kakor pa da neprestano samo zahteva in oholo grozi. Zdi se pa, da bi bile potrebne tudi še nekatere močnejše garancije,

ki so jih razne nemške vlade podpisovale in ki so jih druge vlade zopet preklicovale, močnejše garancije v tem, da ne bi čez mesec ali dva nemška delegacija zopet zaloputnila ženevskih vrat!

To so približna razmotrivanja, s katerimi so bili v Ženevi sprejeti poskusi nemške diplomacije, da bi se približala Ženevi. V glavnem torej v Ženevi nihče nima ničesar proti vrnitvi Nemčije, vendar pa bi vsak iskreno želel, da bi se Nemčija z vrnitvijo v Ženevo dejansko vrnila tudi k normalnim diplomatskim odnosom, za katere so mednarodne obveznosti svete. V nasprotnem primeru utegne nemška vlada riskirati, da bo v Ženevi sprejeta skrajno hladno

Gospodarstvo

Kmetija naj se utrjuje! Mnogo gozdov je bilo v zadnjem desetletju posekanih in izsekanih, da so se zamogle ohraniti kmetije na površju. Trebalo je denarja za davke, zavarovanja, prevzeme, izplačila i. dr. Razumljivo, da se je iskal denar tam, kjer se sploh še dobi. Važno pa je sedaj, da se posekane trate pogozdujejo. Na mladem gozdu ima veselje gospodar, svojim naslednikom pa prihrani brez težave lepo premoženje. Odkod naj se vzamejo gozdne mladike? Mnogo je mladih drevesc, smrek, mecesnov in borov, ki rastejo neopažena v skalovju in v zapuščinah, kjer se nikdar ne morejo razrasti. Presadite jih v najboljše zemljo! Če pa mladik primanjkuje, zbirajte v jeseni semena gozdnih dreves. Dobavljajo se iz lahka iz posušenih storžičev. Pomladi se semena sejejo v zrahljano zemljo in po par letih rastejo že lepe mladike. Sedaj jih je treba zavarovati pred snegom in živalmi. Zato se sejejo gosto in med mladikami nato zabijejo koli in počez primerne deske. Tudi prigojene mladike listnatega drevja so potrebne. Sploh bi se morali kmetje bolj zanimati za mešane gozdove, ker se rabi za trg in dom raznovrsten les. Četudi so časi hudi in je tovrstno delo navidez nedonosno, vendar svetujemo vsem, da pogozdujejo posekanišče in tako utrjujejo svoje kmetije.

Kako si zvišamo pridelke na cenen način? Vse preveč tuje je še kmetu jesensko globoko oranje. Jesensko oranje nadomesti pol gnojenja. Zato pameten kmet vse neposajene njive globoko preorje in jih pusti v sirovi brazdi ležati čez zimo. Orje se naj vsaj še v novembru, četudi je zemlja mokra in povrhu skorja zmrznjena. Pri prvem oranju ne smemo nikdar pregloboko seči, ker bi s tem spravili na površje mrtvo, četudi dobro plast. Najboljše je vsako jesen globlje orati. Kdor dvomi o dobroti in koristi jesenskega oranja, naj se prepriča sam tako, da zorje polovico njive jeseni in drugo polovico spomladi. Jeseni preorani del pomladi prevleče s kultivatorjem ali še enkrat prav plitvo preorje. Potem naj primerja pridelek s prve in druge polovice njive!

Gnoji in orji pravilno! Določene izkušnje v kmetijstvu učijo, da prevelika »razkošnost« pri gnojenju njiv ni dobra, temveč da je potrata gnojna naravnost škodljiva. Prvo pravilo umnega kmetovalca je, da njive malo, a zato pogosto gnoji. Gnoji se najbolje s starim gnojem, ker učinkuje v zemlji boljše od novega. Lahka zemlja se gnoji z malimi količinami, a po možnosti vsako drugo leto. To je izvedljivo ob pravilnem kolobarjenju in pri pridelovanju krme na njivah. Drugo važno pravilo je: gnoj naj se na njivah čim prej podorje! Celo ure po gnojitvi so merodajne; čim dalje se čaka, tem večja je škoda. Kdor pičlo gnoji, a takoj podorje, je na boljšem od onega, ki gnoji izdatno, pa čaka z oranjem cele dneve. Na malih kmetijah se stori najbolje, da se gnoji njiva dopoldne in se popoldne orje. Tretje važno pravilo je še: gnoji se rastlinam, ki so gnojna najbolj

potrebne. To so vse tiste rastline in tisti poljski sadeži, ki imajo tudi na trgu prav visoko ceno.

Pravilno krmljenje s poljskimi sadeži. Ni vsak sadež za vse svrhe v živinoreji. Za mlečnost krav je pač najboljša burgenlandska pesa, katere se dnevno lahko pokrmi za vsako govedo do 30 kg. Druga pesa je sicer enako krmlilna, vendar daje mleku neprijeten okus. Krompir služi dobro za pitanje živine in če ga je dovolj, je prav dober tudi za mlečnost. Dnevno naj ga dobi govedo do 15 kg. Pri krmljenju s temi sadeži je dobro, da se dodajo še oljnata krmila (tropine), ki služijo živini kot hrana. V navedenih sadežih je namreč le malo beljakovinskih snovi, pač pa vsebujejo dovolj škroba. Beljakovina je živini nujno potrebna gradilna snov.

Dobre mlekarice. Od mlečnih krav zahtevamo redno in dobro mlečnost. Ako krave ne dajejo dovolj mleka, je reja negospodarska, ker nas krmljenje in nega staneta več, kakor pa nam dajo prave koristi. To pa ni namen in smoter prave živinoreje. Če hočemo, da bodo krave dovolj mlečne in s tem reja donosna, jih moramo pravilno krmiti in oskrbovati. Mlečne krave morajo biti v svetlem, dobro zračnem, toplem in suhem hlevu ter imeti čisto, suho in če mogoče tudi mehko ležišče, da se dobro počutijo in ostanejo zdrave. K temu je še treba dobre nege in zadostne ter izdatne krme. V čem pa navadno grešimo? Za mlečnost krav je važna doba, ko ne smejo dajati mleka. To je doba šest ali osem tednov pred otelitvijo. Pri nas se navadno hvalimo s kravami, ki se ne presušijo in molzejo prav do otelitve. Vsako živo bitje pa se mora enkrat v letu odpočiti, da si nabere novih moči za nadaljnje delo. V petem mesecu brejosti začne navadno mlečnost padati. Tedaj moramo misliti na to, da bo v osmem mesecu brejosti kravo treba prenehati molziti. Če mlečnost sama po sebi ne pada in je krava na glasu, da ne presuši rada, jo moramo k temu prisiliti. Molzemo jo poredkeje, poslabšamo ji krmo. Ko daje krava le še do 5 litrov na dan, molzemo samo še enkrat na dan. Ko pade mlečnost pod en liter dnevno, jo molzemo le še dvakoli trikrat na teden. Vsaj štiri tedne pred otelitvijo naj je krava popolnoma suha.

Prezimovanje čebel. Ob prvem mrazu se stisnejo čebele v panju navadno nad žrelom v okroglo gručo. Za vzdrževanje družine je treba v panju vsaj 10 topin Celzija toplote. Čebele pozimi ne spijo, temveč ždiyo in dihaajo ter čakajo pomladi. V tem času jim je treba miru in teme. Višja temperatura povzroča nemir in s tem večjo porabo hrane. Svetloba pa žene čebele prezgodaj v naravo. Zato je dobro, če se sneg pred čebelnjakov vedno skida. Skrbimo, da čebel ne razburjajo miši, kokoši, senice ali žolne. Zelo škodljiva je v panju vlaga. Hrane se porabi povprečno za velike žnidaršičeve panje do 12 kg v vsej zimi. Največ hranne potrebujejo čebele v prvih pomladnih mesecih in za obstoj družine je lakota pomladi lahko usodna. V času večjega mraza se potisnejo za okna slamnice, ki se odstranijo šele v toplem maju.

Predlog novega državnega proračuna

Vlada je že izdelala predlog državnega proračuna za proračunsko leto 1935/36. Predlog je že bil izročen narodni skupščini, ki ga bo pričela v odsekih obravnavati v najkrajšem času. Novi predlog državnega proračuna nudi po posameznih ministrskih področjih naslednjo sliko:

IZDATKI.

Vrhovna državna uprava 145 milijonov 160.996 Din (v primeri s sedanjim proračunom 4.620.621 Din manj); pokojnine 1 milijardo 247.597 Din, invalidnine 103 milijone 500.000 Din. Skupaj 1 milijardo 111.477.597 Din ali 11 milijonov 9.165 Din več kakor lani.

Državni dolgovi 869.698.210 Din (manj 76.732.836 Din).

Ministrstvo pravde 346.044.112 Din (več 6.855.190).

Ministrstvo prosvete 790 milijonov 137.774 Din (manj 3 milijone 336.709 Din).

Zunanje ministrstvo 111 milijonov 98.063 Din (manj 1.625.714 Din).

Notranje ministrstvo 530 milijonov 824.243 Din (manj 13 milijonov 61.186 Din).

Ministrstvo financ 264.166.574 Din (manj 12.582.146 Din).

Ministrstvo vojske in mornarice 2 milijardi Din (več 56 milijonov 724.610 Din).

Ministrstvo za gradnje 157 milijonov 746.833 Din (manj 7 milijonov 433.096 Din).

Prometno ministrstvo: upravne ustanove 33.597.747 Din, gradnja železnice 158.365.503 Din, skupaj 191.963.250 Din (manj 9 milijonov 898.259 Din).

Kmetijsko ministrstvo 61 milijonov 365.617 Din (manj 2 milijona 469.779 Din).

Ministrstvo trgovine in industrije 34.921.447 Din (manj 1 milijon 117.240 Din).

Ministrstvo za socialno politiko 146.275.713 Din (manj 1 milijon 276.436 Din).

Ministrstvo za telesno vzgojo 13.561.453 Din (manj 600.465 Din).

Proračunski rezervni krediti 20 milijonov Din (manj 5 milijonov Din).

Skupni izdatki državne uprave 6.850.188.818 Din (torej manj 64.165.522 Din).

DOHODKI.

Neposredni davki 2 milijardi 280 milijonov Din.

Posredni davki 2.421.000.000 Din (manj 134.000.000 Din).

Višek monopol. dohodkov 1.550.000.000 Din.

Višek dohodkov drž. podjetij 470.539.240 Din (več 84.637.385 Din).

Razni dohodki 128.649.578 Din (manj 14.820.907 Din).

Skupno vsi dohodki 6 milijard 850.188.818 Din (manj 64.165.202 Din).

DRŽAVNA PODJETJA.

Za razna državna gospodarska podjetja in ustanove so predvideni skup. izdatki 3.136.674.439 Din (manj 119.222.019 Din).

Skupni dohodki državnih gospodarskih podjetij so predvideni na 3.608.213.679 Din (več 84 milijonov 637.385 Din).

Domisleki . . .

Pravijo, da je boginja sreče Fortuna slepa. Premnogokrat pa so slepi tudi oni, ki jih je osrečila.

Največ tihotapstva se dogaja na meji ugleda in osebne časti.

Žalostna resnica: Marsikdo misli, da se je bolj dvignil s tem, če je svojega bližnjega »potlačil«.

Uvoz lepotilnih sredstev pri nas nazaduje. Morda zato, ker smo že vsi itak dovolj vsestranski »nafarbani«?

Nova doba: Otroci postajajo stvarni in resni, odrasli pa postajajo otročji.

Konkurenca spiritistom: Večina ljudi vidi strahove že ob bellem dnevu.

Po svetu in domovini

Dogodki v Ženevi. Dne 20. t. m. je bilo otvoreno v Ženevi izredno zasedanje Društva narodov. Otvoritveno sejo je otvoril predsednik Henderson, ki je imel zelo tople spominski govor za žrtvami gnusnih atentatorjev, za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I., za Barthoujem in za kancelarjem dr. Dollfusom. Naša delegacija je vložila pritožbo radi marsejskega atentata in radi duševnih povzročiteljev ter pokroviteljev zločincev. Razprava o pritožbi se bo vršila te dni.

Se en terorist prijet. Iz Nice poročajo, da je bil tamkaj aretiran neki 40letni Vladislav Kiš, rodod iz bližine Bratislave na Češkoslovaškem. Baje je Kiš nameraval v kratkem izvršiti nov politični atentat na neke državne. Kiša so odpeljali v Pariz.

Selitev industrije v Češkoslovaški. Češkoslovaška vlada je sklenila premestiti vso svojo veliko industrijo, ki leži v obmejnih ozemljih ali v drugih eksponiranih krajih, iz državno-obrambnih razlogov v strogo notranjost republike.

V Grčiji je vlada pričela nezprositi boj proti komunistom. Senat je odobril načrt zakona o občinskih volitvah, ki določa v bodoče, da mora vsak županski kandidat dobiti najmanj 51% glasov, dočim je zadostoval do sedaj za izvolitev 40%. Ta novelizacija volilnega zakona je bila izvršena predvsem zaradi grške Macedonije, kjer imajo večino občin v rokah komunisti. V teh krajih bodo izvedene nove volitve po obnovljenem zakonu v najkrajšem času.

Belgija ostane »zlata«. V zvezi z nedavno ostavko belgijske vlade se je v Londonu razširila vest, da bo Belgija ukinila zlato vrednost. Te vesti pa so bile takoj demantirane z brzojavkami, ki so jih angleške banke prejele iz Bruslja.

Tajne zveze med Nemčijo in Irsko. Dobro poučeni angleški vojaški krogi trdijo, da se plete med Nemčijo in Irsko neka sumljiva tajna vez v zvezi s pripravami za proglašitev Irske za republiko. Nemčija je baje izjavila, da bo novo republiko priznala. V irskih pristaniščih je bilo opaziti, da se z mnogih nemških ladij iztovarjajo ogromne množine zabojev, katerih pa carinske oblasti ne smejo pregledovati po izrecnem nalogu vlade. Očividno se iztovarja v teh zabojih vojni material.

Svetovna konferenca trgovskih mornaric bo v kratkem v Londonu. Na njej se bo razpravljalo vprašanje okrnitve subvencij trgovskim mornaricam s strani raznih državnih vlad, kakor tudi razna druga važna vprašanja.

Guverner nemške Državne banke dr. Schacht si je pridobil z izvajanjem svoje državne finančne in gospodarske politike veliko število sovražnikov. Baje je na neki seji direktorija banke že sam izjavil, da se počuti zelo slabega in utrujenega. Ta njegova izjava se smatra za napoved njegove ostavke.

Policijsko nadzorstvo v zrakoplovu. Pariška policija je vzela v svojo službo tudi zračno prometno sredstvo — balon, s pomočjo katerega nadzoruje promet in fotografira vse prometne žile v velenem mestu. Ko bo fotografiranje končano, bo izdelan nov načrt glede izboljšanja prometa v Parizu.

Atentator Matuška obsojen na smrt. Znani železniški atentator, bivši trgovec in madžarski rezervni častnik Silvester Matuška, ki je povzročil strašno atentata na železniškem viaduktu pri Bia Torbagiju na Madžarskem in na progi pri Jüterbogu v Nemčiji, je bil po večdnevni razpravi v Budimpešti obsojen na smrt, čeprav skuša igrati vlogo norca.

Najdostojnejši spomenik Nj. Vel. kralju Aleksandru I. Velikemu Uedinitelju namerava postaviti Narodna protituberkulozna liga v Ljubljani s tem, da bo zgradila veliko, moderno bolnišnico za jetičnike.

Za gospodarsko osamosvojitve povsod. Kmetijsko ministrstvo v Beogradu izdeluje načrt pravilnika o gojitvi sviloprejk v naši državi, kjer je svilarstvo precej razvito zlasti v južni Srbiji. Naša produkcija domače svile se bo preuredila moderno tako, da bomo tako postali povsem neodvisni od uvoza svile iz tujine.

Vračanje kmečkih dolgov. Iz pisanja beograjskih listov je razvidno, da so se pri prvem plačevanju obroka za povračilo dolgov najbolj izkazali kmetje v Vojvodini, ki so že prvega dne naravnost navalili na denarne zavode. Že prvega dne je zadostilo svoji obveznosti nad 60 odstotkov vseh vojvodinskih kmečkih dolžnikov. Kaj takega pa nikakor ne morejo trditi tudi o Sloveniji. Žal, da je po »zaslugah« vladajočih »prijateljev naroda« iz vrst JRKD stranke prišlo pri nas tako daleč. Kakor je znano, morajo s 15. novembrom 1934 oziroma 30 dni po tem dnevu plačati zaščiteni dolžniki samo obresti po 6% oziroma po 3.5% zasebnikom in nič drugega. Te obresti se nanašajo na dobo od 23. novembra 1933 do 15. novembra 1934. Šele 15. novembra 1935 oziroma še 30 dni pozneje bodo morali zaščiteni kmetje plačevati prvi letni obrok dolga v višini, kakor ga navajata v uredbi razpredelnici A in B (to je 7% oziroma 6% celotne vsote).

Asfaltirana cesta Beograd—Zagreb. Že takoj prihodnje pomlad se bo pričela graditi krasna, široka asfaltirana cesta od Zemuna do Zagreba, ker je potreben kredit v znesku 800 milijonov dinarjev že odobren. Po načrtih sodeč, bo to najmodernejša mednarodna avtomobilska cesta. Skoraj istočasno se bo pričela graditi enaka asfaltirana cesta iz Zemuna proti Subotici. Tudi ta cesta spada v veliki sestav novih modernih asfaltiranih mednarodnih avtomobilskih cest, ki tečejo v smeri od Londona in Pariza skozi vsa večja evropska mesta proti Carigradu.

»Pripravljalni odbor društva za zaščito interesov vlagateljev bivše poštne hranilnice na Dunaju« naznanja vsem vlagateljem in imejteljem tekočih računov, ki so se gornjemu odboru prijavili, da je naša Poštna hranilnica že predlagala ministrskemu svetu, da reši vprašanje izplačila. Odbor bo sedaj pričel akcijo, da rešitev zadeve pospeši in da doseže čim ugodnejši kurz. Oni, ki so leta 1928/29 svoje terjatve prijavili Poštni hranilnici in se do sedaj podpisanimu odboru še niso prijavili, naj to čimprej store, da bo moglo društvo pristojnim činiteljem dokazati, kako velik

je interes prizadetih na skorajšnji in ugodni rešitvi tega vprašanja. Prijave sprejema za pripravljalni odbor še nadalje »Društvo žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani«.

Ponesrečena turista. Ljubljanka Josipa Jezerška in Emo Čerčičeva, sta našla člana reševalne ekspedicije, Kamničana brata Erjavška, zmrznjena pod

severno steno pod Kamniškim sedlom v smeri proti Okrešlju oziroma Logarski dolini. Mladi žrtvi ljubezni do planin so pokopali v skupnem grobu na pokopališču v Solčavi.

Velike povodnji so nastale v zadnjih dneh zopet ob srednjem in spodnjem toku Save in pa v raznih krajih Bosne in Hercegovine. Voda je že povzročila občutno škodo.

Zanimivosti

Strojnice namesto pušk. Angleški strokovnjaki se bavijo z mislijo, da bi oborožili vsakega vojaka namesto s puško, s strojnico. Vojno ministrstvo je že preizkušalo primerne modele takih ročnih strojnic. Te ročne strojnice so lahke kot puške, ki jih nosijo vojaki na rami. Imajo pa neprecenljivo vrednost, da lahko oddajo vsako minuto 400 do 500 streliv. Najprej bodo z njimi oborožili konjenico in nato ostale oddelke. Pač v znamenju miru!

Umeten blisk in grom. V slovitim elektriškem laboratoriju v Zedinjenih državah so napravili te dni zanimiv poizkus. Električni tok napetosti 150.000 voltov z močjo 250.000 amper je bil na mah prekinjen. Sila, ki je pri tem nastala, je bila grozanska. Čul se je strašen pok, debele žice so se pretvorile v plin in močanski betonski stolp, na katerem so bile naprave pritrjene, se je spremenil v pepel. Poizkuse bodo nadaljevali in nameravajo razkriti marsikaj novega, doslej tajnega o elektriki.

Nove knjige. Na svetu se natisne na leto okrog 200.000 novih knjig v brezštevilih izvodih.

Žeja zemljanov. Vsako uro popije zemeljsko prebivalstvo po 19.600 hektolitrov vina, 7000 hektolitrov piva in 50 milijonov skodelic kave.

Zadnji predpust so zaveseljavili Ljubljanci okrog 10 milijonov dinarjev.

Radio-naročnikov šteje Nemčija nad 5 milijonov.

Človeški nohti zrastejo vsako leto za 5 cm.

Okrog 64 km polic so potrebovali, da so mogli razvrstiti pol drugi milijon knjig v vseučiliški knjižnici v Cambridgeu na Angleškem.

Človeško telo je sestavljeno iz 230 členov.

Nad 100 km daleč se sliši grmenje na ravnini ali na odprtem morju.

Žensko vojaško šolo imajo v ovjetski Rusiji.

Amerika podpira 20 milijonov brezposelnih.

Morje zavzema na zemeljski obli 70 % njene površine.

Najmanjše morje v Evropi je Marmarsko morje.

Kitajska latinica šteje 34 črk.

V svetovnem morju je tisočkrat več srebra, kakor zlata.

Papige dočakaja povprečno starost 60 let.

Tri tisoč beračev je dal obeliti v enem samem letu angleški kralj Henrik VIII.

Svetilka potapljačev tehta 25 kilogramov.

Četrtna svetovnega prebivalstva živi na Kitajskem.

Slona časte v Siamu kot sveto žival.

V Rusiji je bilo odprtih v zadnjem času 60 novih letalskih šol.

Na Angleškem se popije vsako leto po 103 milijarde skodelic čaja.

Na Japonskem bodo uvedli poštne znamke iz svile.

Vsako uro se rodi na svetu povprečno 5450 oseb, umre jih pa 4630.

V Egiptu imajo za preganjanje beračev nastavljen posebno policijo.

Mednarodni »Rdeči križ« praznuje letos sedemdesetletnico, odkar ga je ustanovil Švicar Henrik Dunant.

Mojstrska šola za šahiste je bila letos otvorena v Rusiji v Kijevu.

Železne vrvi slave letos stoletnico, odkar so prišle v praktično uporabo.

V eni minuti se razpošlje križem sveta 1900 brzojavk, 19 milijonov pisem, dopisnic, zavojev itd., za kar se porabi znamk v vrednosti 16.700.000 Din.

Slepcev je na svetu 2 in pol milijona; največ jih je v Egiptu.

Noter in ven. Vsako uro se poroči na svetu 1200 parov, loči pa 85.

Zdravnice so poznali že v starem Rimu.

Sedanji avtomobilski obroči z kavčuka vzdržijo 18.000 do 40.000 km vožnje, pred vojno pa so vzdržali največ 6000 km.

Nad 10.000 borcev je našlo v svetovni vojni svoje zadnje počivališče samo okrog Verduna.

Vsako uro doživljamo na zemlji po 4 nevihte in 1 potres.

Gobavec živi na svetu vključ vsej moderni medicini še vedno okrog 5 milijonov.

»Arabske« številk izvirajo v resnici iz Indije.

Praga ima številčno več dnevnikov, kakor London. V Pragi izhaja namreč 12, v Londonu pa le 6 dnevnikov.

Najvišja stalna naselbina na svetu je neka vas v Tibetu v višini 4816 m.

Nad milijardo slanikov nalože vsako leto samo v evropskih morjih.

Nogavice uporablja človeštvo že približno 900 let.

Svetloba se širi s hitrostjo 300.000 km na sekundo, zvok pa le z brzino nekaj čez 800 metrov.

V Jadranskem morju živi nad 1400 vrst raznih rib.

Kitajci govore v 300 raznih narečjih.

Svet je požrešen. V eni sami uri se poje na svetu 22.5 milijonov kg krompirja, 3.8 milijonov kg mesa, 31 milijonov kg kruha in 2.55 milijona jaje.

Cigarete se izdelujejo že 100 let.

350.000 dolarjev na leto uporabijo vsi ameriški državni uradi za svinčnike in papir.

Na naši zemlji se govori 3420 živih jezikov.

V kletih stanuje v Londonu okrog 100.000 oseb.

Praktični nasveti

Slab zrak v bolniški sobi preženeš, če postaviš pod bolniško posteljo škaf sveže vode, ki jo vsako jutro izmenjaš.

Mažo za čevlje ne vtiraj v usnje s ščetko, temveč z golo roko.

Mastne roke si očistiš, če si jih otiraš z otrobi ali s pestjo koruzne moke, to pa seveda le takrat, kadar nimaš pri rokah vroče vode.

Volno, preden jo uporabljaš za pletenje, položi najmanj za 24 ur v mrzlo vodo. Nato jo nalahno ožmi in obesi, da se posuši.

Pisava ali risba ne obledi in se tudi ne izbriše, če jo nalahno prevlečeš s čopičem, ki si ga omočil v svežem sladkem mleku.

Ščetine na ščetkah zopet otrde, če jih pomočiš v močno raztopino galuna.

Trdo obuče zopet zmehčaš, če jo očediš z mlačno vodo, nato takoj dobro zbriseš in temeljito natarske usnje z ricinovim oljem.

Dobro in ceneno čistilo za namizni pribor je krompir.

Domisleki . . .

Vzrok, da ne trpimo domisljavih ljudi, je ta, da smo preveč zainteresirani sami na sebi!

Nasveti se dajo dobivati zaastonj, zato so pa navadno tudi le toliko vredni!

Odgrizni več, kakor se more požreti, je bolje, kakor pa ostati lačen!

Kje še ni stanovanjske krize? V sreč koketke!

Marsikdo ima v življenju pred seboj naravnost sijajen cilj, škoda je le, da zna malokdaj v pravem trenutku sprožiti petelina!

Gola nedolžnost je lepša, kakor pa našemljena vlačuga!

Zakaj imajo banke navadno zamrežena okna? Zato, da se njihovi voditelji počasi navadijo nanja!

Večina ljudi kaže dober spomin s tem, da misli vedno najprej le — nase!

Najstrašnejše zlo: Modrost puhloglavcev!

Kaj danes še manjka? Hrabrostne svetinje za borce iz obstoječih carinskih vojn!

Najaktualnejše prometno vprašanje sedanosti: Kako urediti promet med upniki in dolžniki?!

Navada je v začetku kakor pajčevina, sčasoma pa kakor kabel.

Čim večja je stiska, tem večja je lahkomišljenost.

Ljudje, ki so sladki kakor strd, so ponavadi »muham« za vabo.

»Brihtni« ljudje se ponavadi preživljajo od bedakov, bedaki pa s trdim delom.

Marljivemu je delo v zabavo, lenuh pa že zabavo smatra za delo.

Gorje, če bi se pri hudobnih ljudeh vsi vprašali spremenili v klicaje.

Čudno, da nas bolj ganejo žaloigre na odru in filmskem platnu, kakor pa v resničnem vsakdanjem življenju.

Vsakdanja ženska umetnost: Starati se, a se nikdar ne postarati.

Poravnajte naročnino!